

Bouwstenen BEELD

| Bouwsteen<br>LIJN                       | P-route                                          | JK                                                                | K2                                                                                                                              | K3                                                      | L1                                                                    | L2                                                              | L3                                              | L4                                                                  | L5                                                                                               | L6                                                        |
|-----------------------------------------|--------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
| Lijnen/punten ontdekken herkennen maken | verkent zintuiglijk verschillende soorten lijnen | dikke, dunne, lange, korte, horizontale en verticale lijnen maken | verschillende soorten lijnen herkennen en maken<br>dikke, dunne, korte, lange, rechte, gebogen lijnen onderscheiden en benoemen | lijnsoorten onderscheiden en maken                      | lijnsoorten herkennen, benoemen en gebruiken in (eigen) beeldend werk | lijnsoorten herkennen, benoemen en gebruiken                    |                                                 |                                                                     |                                                                                                  |                                                           |
| Patronen/ lijnstructuren                |                                                  |                                                                   |                                                                                                                                 | punten en lijnen herhalen om eenvoudig patroon te maken | eenvoudig patroon van lijnen en punten bedenken en uitvoeren          | eenvoudige lijnstructuren weergeven (herhaling, ritme, patroon) | punt- en lijnstructuren weergeven               | punt- en lijnstructuren gebruiken                                   | met punt en lijnstructuren een beeld maken                                                       |                                                           |
| Gevoelswaarde van lijnen                |                                                  |                                                                   |                                                                                                                                 |                                                         |                                                                       |                                                                 | onderzoeken de gevoelswaarde van soorten lijnen | gevoelswaarde van soorten lijnen gebruiken                          |                                                                                                  |                                                           |
| Arcering/ licht-donker/ diepte          |                                                  |                                                                   |                                                                                                                                 |                                                         |                                                                       |                                                                 |                                                 | arcering gebruiken om eenvoudig licht-donker contrast weer te geven | verschillende arceertechnieken verkennen om schaduw, diepte, licht/donker-contrast weer te geven | lijnstructuren en arcering inzetten om een beeld te maken |
| Bewust toepassen                        |                                                  |                                                                   |                                                                                                                                 |                                                         |                                                                       |                                                                 |                                                 |                                                                     |                                                                                                  | kennen en gebruiken bouwsteen lijn bij beeldend werk      |
| Begrippen                               |                                                  |                                                                   | begrippen: recht, gebogen, dik dun                                                                                              |                                                         |                                                                       |                                                                 |                                                 |                                                                     |                                                                                                  |                                                           |

| Bouwsteen<br>KLEUR                                   | P-route                                                                                                  | JK                                     | K2                                                       | K3                                                                  | L1                                                           | L2                                                                                 | L3                                                             | L4                                                                                                         | L5                                                                  | L6                                                    |
|------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|
| Kleuren<br>herkennen<br>onderscheiden                | verkent met ondersteuning gelijkenissen en verschillen bij egale kleurvlakken en voorwerpen in één kleur | primaire kleuren herkennen en benoemen | Secundaire kleuren en wit en zwart herkennen en benoemen | primaire, secundaire + grijs, roze, bruin onderscheiden en benoemen | warme en koude kleuren onderscheiden                         | weten welke secundaire kleur ontstaat wanneer twee primaire kleuren worden gemengd | primaire en secundaire kleuren ordenen in de kleurencirkel     | kleuren ordenen in kleurencirkel en benoemen als primaire, secundaire, tertiaire en complementaire kleuren |                                                                     |                                                       |
|                                                      | sorteert primaire kleuren                                                                                |                                        |                                                          |                                                                     |                                                              |                                                                                    |                                                                |                                                                                                            |                                                                     |                                                       |
|                                                      | koppelt met ondersteuning taal aan verschillende kleuren                                                 |                                        |                                                          |                                                                     |                                                              |                                                                                    |                                                                |                                                                                                            |                                                                     |                                                       |
| Kleuren mengen<br>tonen/tinten/<br>nuances           |                                                                                                          |                                        | nieuwe kleuren maken door twee kleuren te mengen         | nieuwe kleuren maken door twee of meer kleuren te mengen            | maken door kleurmening, oranje, paars, groen en grijswaarden | maken tinten bruin door menging                                                    | maken verschillende kleurtonen door wit of zwart toe te voegen | kleurnuances aanbrengen door kleurtinten te mengen                                                         | kleurtinten en kleurtonen gebruiken om vorm en diepte te suggereren |                                                       |
| Betekenis van<br>kleur:<br>emotie/sfeer/<br>ervaring |                                                                                                          |                                        |                                                          |                                                                     | warme en koude kleuren koppelen aan een gevoel               |                                                                                    | bij kleuren aangeven welke emotie/sfeer ze oproepen            |                                                                                                            | betekenis van kleuren benoemen en gebruiken                         |                                                       |
| Functie van<br>kleuren                               |                                                                                                          |                                        |                                                          |                                                                     |                                                              |                                                                                    |                                                                | kleurcontrasten aanbrengen m.b.v. van primaire en secundaire kleuren                                       | functies van kleuren benoemen en gebruiken                          |                                                       |
|                                                      |                                                                                                          |                                        |                                                          |                                                                     |                                                              |                                                                                    |                                                                | functie van kleurcontrasten uitleggen                                                                      |                                                                     |                                                       |
| Symboolwaarde<br>van kleuren<br>culturele betekenis  |                                                                                                          |                                        |                                                          |                                                                     |                                                              |                                                                                    |                                                                |                                                                                                            |                                                                     | symboolwaarde van kleuren benoemen en gebruiken       |
| Toepassen                                            |                                                                                                          |                                        |                                                          |                                                                     |                                                              |                                                                                    |                                                                |                                                                                                            |                                                                     | kennen en gebruiken bouwsteen kleur bij beeldend werk |
| Begrippen                                            |                                                                                                          | begrippen:<br>rood geel blauw          | begrippen:<br>groen, oranje, paars, wit, zwart           | begrippen:<br>grijs, roze, bruin                                    | begrippen:<br>warme en koude kleuren                         |                                                                                    | begrippen:<br>kleurtonen, primaire en secundaire kleuren       | begrippen:<br>kleurtinten, tertiaire en complementaire kleuren                                             | begrippen:<br>signaal- en camouflage kleuren                        |                                                       |

| Bouwsteen<br>VORM                      | P-route                                                | JK                                                           | K2                                                      | K3                                                 | L1                                                                                    | L2                                                                                    | L3                                                                                    | L4                                                                                    | L5                                                                                     | L6                                                            |
|----------------------------------------|--------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| Vormen,<br>herkennen<br>benoemen       | verkent zintuiglijk<br>verschillende<br>soorten vormen | herkennen en<br>benoemen grote,<br>kleine en ronde<br>vormen | gebruiken<br>basisvormen om<br>figuren weer te<br>geven | gebruiken<br>vormen om<br>figuren weer te<br>geven | verschillende<br>soorten vormen<br>en vorm-<br>kenmerken<br>herkennen en<br>gebruiken | verschillende<br>soorten vormen<br>en vorm-<br>kenmerken<br>herkennen en<br>gebruiken | verschillende<br>soorten vormen<br>en vorm-<br>kenmerken<br>herkennen en<br>gebruiken | verschillende<br>soorten vormen<br>en vorm-<br>kenmerken<br>herkennen en<br>gebruiken | verschillende<br>soorten vormen,<br>vormkenmerken<br>en<br>vormcontrasten<br>gebruiken |                                                               |
| Vormen<br>gebruiken/<br>maken          |                                                        |                                                              |                                                         |                                                    |                                                                                       |                                                                                       |                                                                                       |                                                                                       |                                                                                        |                                                               |
| Gevoelswaarde<br>van vormen            |                                                        |                                                              |                                                         |                                                    |                                                                                       |                                                                                       | de<br>gevoelswaarde<br>van soorten<br>vormen<br>onderzoeken                           | de<br>gevoelswaarde<br>van vormen<br>gebruiken                                        |                                                                                        |                                                               |
| Omtrek / contour                       |                                                        |                                                              |                                                         |                                                    |                                                                                       |                                                                                       |                                                                                       | kunnen figuren<br>weergeven met<br>omtreklijnen                                       |                                                                                        |                                                               |
| Symbolische<br>betekenis van<br>vormen |                                                        |                                                              |                                                         |                                                    |                                                                                       |                                                                                       |                                                                                       |                                                                                       | kennen de<br>symboolwaarde<br>van enkele<br>vormen                                     |                                                               |
| Toepassen                              |                                                        |                                                              |                                                         |                                                    |                                                                                       |                                                                                       |                                                                                       |                                                                                       |                                                                                        | kennen en<br>gebruiken<br>bouwsteen vorm<br>bij beeldend werk |
| Begrippen                              |                                                        | begrippen:<br>rond, groot, klein                             |                                                         |                                                    |                                                                                       |                                                                                       |                                                                                       |                                                                                       | begrippen:<br>twee- en<br>driedimensionale<br>vormen                                   |                                                               |

| Bouwsteen<br>TEXTUUR                                                 | P-route                                           | JK                                                         | K2                                              | K3                                                                        | L1                                                    | L2                                                                     | L3                                   | L4                           | L5                                                                    | L6                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| Texturen<br>verkennen<br>onderscheiden<br>benoemen                   | verkent zintuiglijk<br>verschillen in<br>texturen | verkennen<br>verschillende<br>texturen en hun<br>afdrukken | verschillende<br>texturen<br>onderscheiden      | texturen<br>onderscheiden<br>en benoemen als<br>zacht, hard, ruw,<br>glad |                                                       |                                                                        |                                      |                              |                                                                       |                                                                     |
| Texturen en hun<br>afdrukken                                         |                                                   |                                                            | experimenteren<br>met texturen en<br>hun afdruk | experimenteren<br>met texturen en<br>hun afdruk                           | verkennen<br>manieren om<br>texturen weer te<br>geven | verschillende<br>manieren<br>gebruiken om<br>texturen weer te<br>geven |                                      |                              |                                                                       |                                                                     |
| Texturen<br>weergeven /<br>suggereren                                |                                                   |                                                            |                                                 |                                                                           |                                                       |                                                                        | eenvoudige<br>texturen<br>suggereren | stofuitdrukking<br>weergeven |                                                                       |                                                                     |
| Texturen<br>functioneel<br>gebruiken<br>(diepte,<br>stofuitdrukking) |                                                   |                                                            |                                                 |                                                                           |                                                       |                                                                        |                                      |                              | textuur inzetten<br>om diepte of<br>stofuitdrukking<br>weer te geven. |                                                                     |
| Toepassen                                                            |                                                   |                                                            |                                                 |                                                                           |                                                       |                                                                        |                                      |                              |                                                                       | kennen en<br>gebruiken<br>bouwsteen<br>textuur bij<br>beeldend werk |
| Begrippen                                                            |                                                   |                                                            | begrippen:<br>hard, zacht                       | begrippen:<br>ruw en glad                                                 |                                                       |                                                                        |                                      |                              |                                                                       |                                                                     |

| Bouwsteen<br>RUIMTE                                            | P-route | JK | K2 | K3 | L1                                                                      | L2                                                                                      | L3                                                                                                                                   | L4                                                                                                                        | L5                                                                                                  | L6                                                                 |
|----------------------------------------------------------------|---------|----|----|----|-------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
| Ruimtelijk<br>bewustzijn /<br>Ruimtelijk<br>werken             |         |    |    |    | ruimtelijk<br>werkstuk maken<br>met aandacht<br>voor meerdere<br>zijden | ruimtelijk<br>werkstuk maken<br>waarbij voor-, zij-<br>en achterkant<br>uitgewerkt zijn | ruimtelijk<br>werkstuk maken<br>waarbij<br>verschillende<br>zijden duidelijk<br>uitgewerkt zijn                                      | exploreren<br>verschillende<br>manieren om<br>ruimtelijk te<br>werken: ruimte<br>innemend,<br>doorstekend of<br>omvattend | Werken op<br>verschillende<br>manieren in de<br>ruimte:<br>innemend,<br>doorstekend en<br>omvattend |                                                                    |
| Diepte<br>suggereren                                           |         |    |    |    |                                                                         | herkennen enkele<br>vormen van<br>ruimtesuggestie                                       | herkennen en<br>gebruiken enkele<br>vormen van<br>ruimtesuggestie<br>horizonlijn<br>plaatsen om<br>ruimte en diepte<br>te suggereren | kunnen<br>standpunt en<br>horizon<br>gebruiken                                                                            | gebruikmaken<br>van ruimtelijke<br>relaties om<br>diepte te<br>suggereren                           |                                                                    |
| Ruimte vanuit<br>verschillende<br>standpunten /<br>perspectief |         |    |    |    |                                                                         |                                                                                         |                                                                                                                                      |                                                                                                                           | vogel- of<br>kikkerperspectief<br>gebruiken                                                         |                                                                    |
| Toepassen                                                      |         |    |    |    |                                                                         |                                                                                         |                                                                                                                                      |                                                                                                                           |                                                                                                     | kennen en<br>gebruiken<br>bouwsteen<br>ruimte bij<br>beeldend werk |
| Begrippen                                                      |         |    |    |    |                                                                         |                                                                                         | begrippen:<br>de horizon,<br>de diepte                                                                                               |                                                                                                                           |                                                                                                     | begrip:<br>het perspectief                                         |

| Bouwsteen<br>LICHT                   | P-route                                | JK                                              | K2                                                 | K3                                                                       | L1                                                                                       | L2                                                                                                     | L3                                                                                                            | L4                                                                                                                                                                        | L5                                                                                                   | L6                                                             |
|--------------------------------------|----------------------------------------|-------------------------------------------------|----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| Soorten licht                        |                                        |                                                 |                                                    | herkennen enkele<br>soorten licht<br>(veel, weinig, fel,<br>zacht licht) | herkennen en<br>benoemen<br>enkele soorten<br>licht (kunstlicht,<br>natuurlijk licht...) | herkennen en<br>benoemen<br>soorten licht<br>(direct, indirect,<br>warm, koud licht, fel,<br>zacht...) | herkennen en<br>benoemen<br>soorten licht<br>(meelicht, zijlicht,<br>tegenlicht, strijklicht)                 | soorten licht,<br>lichtrichting en<br>schaduwen<br>benoemen en<br>aanduiden<br>(glimlicht, tegenlicht,<br>silhouet,<br>slagschaduw,<br>eigenschaduw,<br>gebroken schaduw) |                                                                                                      |                                                                |
| Schaduw<br>lichtrichting             |                                        |                                                 | experimenteren<br>met lichtbronnen<br>en schaduwen | schaduwfiguren<br>maken                                                  | grote, kleine en<br>zuivere<br>schaduwfiguren<br>maken                                   | de relatie tussen<br>lichtrichting en<br>schaduw<br>aantonen                                           | lichtrichting<br>aanduiden en de<br>schaduw<br>weergeven                                                      |                                                                                                                                                                           |                                                                                                      |                                                                |
| Licht-donker                         | verkent zintuiglijk<br>licht en donker | licht en donker<br>onderscheiden<br>en benoemen |                                                    |                                                                          |                                                                                          |                                                                                                        |                                                                                                               |                                                                                                                                                                           | licht/donker-<br>contrast<br>gebruiken om<br>schaduwen,<br>diepte en vormen<br>zichtbaar te<br>maken |                                                                |
| Effect van licht<br>op sfeer / beeld |                                        |                                                 |                                                    |                                                                          |                                                                                          |                                                                                                        | onderzoeken en<br>verwoorden hoe<br>het gebruik van<br>licht de sfeer in<br>beeldende<br>werken<br>beïnvloedt |                                                                                                                                                                           | sfeerscheppen<br>d.m.v. lichtsoort,<br>lichtrichting en<br>schaduw                                   |                                                                |
| Bewust<br>toepassen                  |                                        |                                                 |                                                    |                                                                          |                                                                                          |                                                                                                        |                                                                                                               |                                                                                                                                                                           |                                                                                                      | kennen en<br>gebruiken<br>bouwsteen licht<br>bij beeldend werk |
| Begrippen                            |                                        | begrippen:<br>licht, donker                     | begrip:<br>de schaduw                              | begrip:<br>de lichtbron                                                  |                                                                                          |                                                                                                        |                                                                                                               | begrip:<br>het silhouet                                                                                                                                                   |                                                                                                      |                                                                |

[illegible]